

Pitch&putt-golf greenkeepersdag

Waterregulatie belangrijk onderwerp op Papendal

Nederland telt nu 20 pitch&putt-golfbanen. De greenkeepers van deze banen kwamen bijeen op de pitch&putt-golfbaan te Papendal om de klok op een aantal punten gelijk te zetten. Mark Timmerman, Progress, gaf een presentatie over waterregulatie en bemesting en Bart Hooghiemstra en Marco Blom spraken namens Heijmans Sport & Groen in algemene zin over baanonderhoud. En natuurlijk werd een slag over de pitch&putt-golfbaan en de baan van de Edese Golfclub gelopen, die hier gebroederlijk naast elkaar liggen. Beide banen zijn in onderhoud bij Heijmans. Die excursie werd geleid door Marco Blom, hoofdgreenkeeper van de Edese Golfclub.

Auteur: Broer de Boer

Greenkeepers die op pitch&putt-golfbanen werken, zijn doorgaans vanaf de aanleg betrokken bij de banen en in dienst van de betreffende franchise-ondernemer of bij golfbaanaannemers. Tijdens de grow-infase krijgen ze vanuit de p&p-organisatie een interne opleiding. Daarin speelt Frans Mooy van Pitch&Putt Support in Ruinerwold een belangrijke rol. Ook voor vragen over onderhoud kunnen de greenkeepers een beroep op Frans Mooy doen. Golfbaanaannemer Heijmans Sport & Groen speelt een generieke rol bij de begeleiding van aanleg en onderhoud van de banen.

Bijzondere taak

P&p-greenkeepers hebben zelden het diploma greenkeeper op zak. Toch zien zij zich voor een bijzondere taak gesteld: de speloppervlakken op hun banen zijn kleiner en worden intensiever gebruikt. Ook op een p&p-baan moeten de speloppervlakken er perfect bij liggen. En dat terwijl de golfers hier - grotendeels recreanten

en groepen - vaak wat minder oordeelkundig omgaan met de speloppervlakken en 'het gras'. Het gebruik van een pitch fork is voor pitch&putt-spelers een onbekend fenomeen. Daar staat tegenover dat spelers zelden negatieve opmerkingen maken richting de greenkeeping over hinder bij het spel veroorzaakt door de uitvoering van onderhoud. Het is een *happy family* die hier komt pitchen&putten.

Anders

Op p&p-banen gaat het er heel anders aan toe. De negen holes van Papendal liggen op circa 3 ha, terwijl grote broer de Edese, die pal naast de baan ligt, zo'n 50 ha telt. Greens en bunkers zijn maatje small. Terwijl een green op een grote baan zo'n 500 vierkante meter telt, blijft een green op een p&p-baan beperkt tot een 50 vierkante meter en dat leent zich niet voor grote machines. Een driving range ontbreekt: hier komt men echt alleen voor het korte werk. Bij de aanleg is er ook terdege rekening gehouden met de veiligheid

Frans Mooy is voor de p&p-greenkeepers het aanspreekpunt voor vragen over golfbaanonderhoud.

De p&p-greenkeepers noemen als richtlijn dat er in droge perioden zo'n '8 mm per nacht' beregend dient te worden.

van de spelers. Hoofdgroenkeeper Marco Blom van de Edese Golfclub kent ook de p&p-baan op Papendal goed. Hij hield de aanwezigen nog een aantal verschillen voor: "Afhankelijk van het seizoen maai ik op 4,5 tot 4,8 mm, maar op de p&p-banen varieert dit in het algemeen van 6 mm in het seizoen tot 8 mm buiten het seizoen. Dat heeft ook met de grassen te maken: op de greens zijn er vaak ook fijnbladige Engels raaigrassen ingezaaid. Als je dat te kort maait, verdwijnt het." Dat langere gras op de greens heeft ook zo zijn voordelen. Marco Blom: "Hoe korter je maait, hoe meer stress, hoe gevoeliger je gras wordt voor verdroging en ziektes." Op p&p-banen ontbreekt doorgaans geavanceerde spuitapparatuur om met pesticiden en fungiciden te werken, waardoor ze misschien nog wel milieuvriendelijker zijn dan de grote banen. Toch heeft nog geen enkele p&p-baan het GEO- of CtG-certificaat.

Beleving baan

Ook de groenkeepers van p&p-banen hoor je duidelijk zeggen: "Het gaat om de beleving op onze baan." Dit onderstreept de directeur van het franchiseconcept, Erik Jorritsma: "De ondernemers ontvangen vooral veel groepen en recreanten op hun banen. Maar ook steeds meer 'echte' golfers komen het korte spel op een p&p-baan oefenen. Het leveren van kwaliteit en uitstraling wordt voor ons in de toekomst steeds belangrijker", zegt hij. "Binnen het 9-stappenplan van de NGF en het Nationaal Golfpaspoort zie ik ons concept als een mooie opstap naar de grote baan. Nu al stroomt circa 5 procent van onze klanten door naar de grote golfbanen, en ik denk dat dit meer gaat worden. Maar we zien ook het

omgekeerde: ouderen die geen lange afstanden meer willen lopen, maar op onze banen wel van het korte spel kunnen genieten."

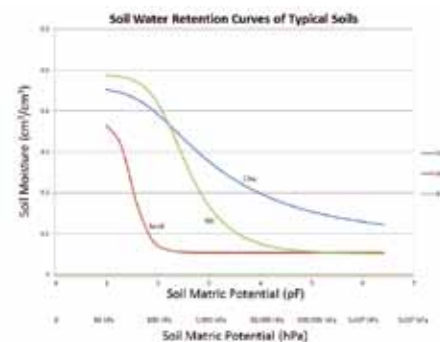
Volle zode en vlakke baan

De kreet 'kwaliteit leveren' zorgt bij de aanwezige groenkeepers voor discussie en daarvoor zijn ze ook bij elkaar. Ook deze groenkeepers gaan voor kwaliteit. Maar snelheid en een hoog stimpgetal blijken op p&p-banen totaal niet relevant. "Als het maar vlak en veilig is, als er sprake is van een volle zode op fairways en greens en mensen plezier beleven aan het spel en de omgeving, dat telt." En zien we die ontwikkeling ook niet op grote golfbanen? "Zolang een baan maar eerlijk en vlak is. Snelheid blijkt bij de meeste golfers vooral tussen de oren te zitten en is mede afhankelijk van de grassoort en het moment van de dag." Daar zijn de groenkeepers van de p&p-golfbanen het gauw over eens.

Beregening

De presentatie van Mark Timmerman van Prograss bevat onder meer een aantal interessante aspecten over beregening. Naar aanleiding van Marks vraag 'hoeveel beregenen jullie?' lijkt het alsof er op de p&p-banen een soort richtlijn bestaat dat er '8 mm per nacht' beregend dient te worden in droge perioden. De inleider houdt de aanwezigen voor dat beregening sterk afhankelijk is van het profiel van de bodem, verdamming van blad en bodem en de weersverwachting. De groenkeepers maken kennis met het principe van de pF-curve. "Eigenlijk moet je het punt bepalen waarbij het gras verwelkt en het moment waarop de bodem op veldcapaciteit gevuld is met water.

Vergelijk die punten met een droge spons en een spons die in een bak water gelegen heeft en vocht vasthoudt. Het verwelkingspunt en de veldcapaciteit kun je meten, maar daarvoor heb je een zeer nauwkeurige vochtmeter nodig. Hoe verder deze punten uiteenliggen, hoe meer water je maximaal kunt geven. Als je de verdamping door gras en bodem kent en je weet hoe diep de graswortels reiken, kun je berekenen hoeveel millimeter je maximaal kunt geven om de bodem op veldcapaciteit te brengen of te houden."

Voorbeeld van een pF curve.

Beregeningfrequentie

Mark gooit maar eens een balletje op in de groep groenkeepers: "Maar moet je nu elke dag een beetje water geven, of in één keer een grote plens? Tot aan veldcapaciteit dus?" De p&p-groenkeepers spreken in de eerste situatie al gauw over het 'lui worden' van graswortels. Maar ook de groen op veldcapaciteit brengen vindt een aantal geen goed idee: "Dat is niet verstandig als je met materieel op die kleine greens moet." Net als met het beregenen heeft de groenkeeper het op de p&p-baan niet altijd voor het zeggen wanneer bewerkingen plaatsvinden. "Vaak

bepaalt de ondernemer dat, en dat is gezien de kleinere oppervlaktes ook wel logisch: op zo'n kleine baan is het veel gemakkelijker om even een bewerking uit te voeren of uit te stellen dan op een grote golfbaan", volgens een aantal van hen. De conclusie luidt: "Als we een betere kwaliteit willen leveren, zouden we bewerkingen en beregening nog beter op elkaar moeten afstemmen. Het lijkt ons ook goed om meer te weten over het verwelkingpunt en de verzadiging op veldcapaciteit op onze banen om de pF-curve te bepalen."

Beregenen niet simpel

Maar over één ding zijn de greenkeepers het eens: als je de toplaag steeds vochtig houdt, is dat vragen om de groei van straatgras. Het advies dat zowel Marco Blom als Mark Timmerman geeft, is: 'Kijk naar de verdampingscijfers en verdiep je er eens in hoe je goed met beregening moet omgaan. Maak de ondernemers op jullie banen ook bewust van de waterproblematiek: beregenen is meer dan de kraan openzetten en 8 mm beregenen. Ga ermee aan de slag en doe er experimenten mee. Daar is het nu de tijd voor! Want op het gebied van waterregulatie komt de komende tijd nog het nodige op ons af."

Rondgang

Na de lunch namen de greenkeepers een kijkje op de p&p-baan van Papendal. Dat gebeurde onder de deskundige leiding van hoofdgreenkeeper Marco Blom. De grasgroei was op het moment van bezoek net begonnen. De fairways van de p&p-baan waren op sommige plekken niet geheel vrij van mos. Marco duidde erop dat naast schaduw ook voeding en vocht de mosgroei beïnvloedt. Daarna werd de werktuigenloods van de Edese Golfclub bekeken. Een aantal machines van Heijmans Sport & Groen, die het onderhoud hier uitvoert, wordt ook op de p&p-baan ingezet. De aanwezige spuitmachine is voor de aanwezigen aanleiding om te informeren naar de mogelijkheden van bladbemesting op golfbanen. Tijdens het bekijken van enkele holes van de Edese Golfclub laat Marco zien wat beluchting en dressing kunnen doen om de gezondheidstoestand van de grasmat en het bodemprofiel te verbeteren. En ondanks het geavanceerde beregeningssysteem waarover de hoofdgreenkeeper de beschikking heeft, benadrukt hij dat bij het controleren van de vochtigheid van de greens voor hem de holesteker een onmisbaar attribuut blijft!

Er zijn nu zo'n 20 pitch&putt golfbanen in Nederland.

Een kijkje in machineloods van de Edese Golfclub. Hier staan ook machines die Heymans Sport & Groen inzet op de p&p-baan.